

4

Recenzent prof. dr hab. Grażyna Flicieńska-Panfil
Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Wokalistyki, Teorii Muzyki i Edukacji Artystycznej
Instytut Wokalistyki
Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu
dziedzina: sztuki
dyscyplina: sztuki muzyczne
sporządzono na podstawie zawartej umowy o dzieło z przekazaniem praw autorskich

Poznań, 16 marca 2026 roku

**RECENZJA W POSTĘPOWANIU DOKTORSKIM
w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie sztuki
w dyscyplinie artystycznej - sztuki muzyczne
WANG LEI**

Zleceniodawca recenzji:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie w związku z wszczęciem przez Radę Dyscypliny Artystycznej postępowania w sprawie nadania doktoratu w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej - sztuki muzyczne.

Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

Dotyczy

Wniosku Pana **Wang Lei** do Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie o przeprowadzenie postępowania w sprawie o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie - sztuki muzyczne.
UMFC powierzył mi wykonanie w ramach prowadzonej działalności naukowej dzieła w postaci sporządzenia autorskiej recenzji dotyczącej rozprawy doktorskiej.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana Wang Lei zatytułowana jest „**Studium porównawcze chińskiej i rosyjskiej pieśni artystycznej na przykładzie wybranych utworów**”. Praca składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu tegoż dzieła stanowiących łącznie pracę pod wyżej wymienionym tytułem. Promotorem pracy doktorskiej Pana Wang Lei jest dr hab. Eugenia Rezler prof. UMFC. Panu Wang Lei akompaniują na fortepianie Wojciech Pyrc i Tian Kun. W jednej z pieśni na skrzypcach gra Ludmiła Hladkaya. Natomiast reżyserem nagrania była Pani Ewa Lasocka.

Dzieło artystyczne składa się z czternastu pieśni (Michaił Glinka, Siergiej Rachmaninow, Huang Zi, Zhao Jiping).

Dzieło artystyczne obejmuje następujące pieśni:

Michaił Glinka

1. Skowronek
2. Nie śpiewaj przy mnie, urodziwa
3. We krwi goreje ogień pożądania
4. Pamiętam cudowną chwilę

Siergiej Rachmaninow

1. Sen
2. Tak dobrze tu
3. Wiosenne wody

Huang Zi

1. Kwiaty, ale nie kwiaty
2. Trzy życzenia róży
3. Nostalgia
4. Wiosenna tęsknota

Zhao Jiping

1. Ciche myśli nocą
2. Guan Ju
3. Cnoty milczącej orchidei

OCENA DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Wybór pieśni rosyjskich i chińskich kompozytorów leży w najbliższym kręgu zainteresowań Doktoranta tematyką liryki wokalne. Wybór i kryterium doboru pieśni jest przemyślany i bardzo wnikliwy. Doktorant prezentuje czternaście pieśni z repertuaru rosyjskich i chińskich kompozytorów (siedem pieśni rosyjskich i siedem pieśni chińskich). Prezentowane pieśni znakomicie wpisują się w dźwięczny tembr tenorowego głosu Doktoranta. Barwa głosu ściśle scala się z kolorem głosu predestynującego do wykonawstwa tych pieśni. Słyszymy śpiewaka, który z dużą swobodą techniczną operuje głosem. Pan Wang Lei dysponuje głosem o pięknym i okrągłym zabarwieniu. Przekaz głosek, słów czy wreszcie całych fraz posiada swoją głębię wyrazu. Głos w całej tessiturze oparty jest na właściwym oddechu wokalnym. Piękne frazowanie scala się z emocjonalnością i owym lirycznym wyrazem. Dzięki wyrównanej skali głos w całym swym obrębie brzmi szlachetnie i dźwięcznie. Prowadzony jest elastycznie w całej swojej skali. Pieśni wykonane są z dużą dojrzałością muzyczną i właściwą intuicją przekazu muzycznego i wokálnego. Na szczególne podkreślenie zasługuje poprawność w wymowie języka rosyjskiego. We wzorcowy sposób Doktorant stopniuje dynamikę, od subtelnego piana po pełne wybrzmienia forte. Niewielkie portamento spowodowane jest, w mojej ocenie, raczej szerokim prowadzeniem frazy i wyrazem romantycznej emocji niż chwilową detonacją. Ta interpretacja wpisuje się we właściwą kreację nastroju tych pieśni. Szczególne wrażenie w przekazie zrobiły na mnie pieśni chińskie. Są one pełne emocji, nastrojowości i dramaturgii w swym wyrazie. Są piękne i bardzo przejmujące. Wymowa chińska jest oparta na technice bel canto. Pan Wang Lei znakomicie dialoguje z pianistami. Słuchacz zostaje przeniesiony w inny wymiar wrażliwości i artyzmu. Niemalże wprowadza słuchacza w stan hipnozy muzycznej. To dowód doskonałego warsztatu wokálnego i swobody wypowiedzi muzycznej. Doktorant obdarzony jest dużą osobowością artystyczną. W doskonały sposób przekazuje intencje kompozytora. Słyszymy dzieło, materiał muzyczny o przemyślanym kształcie wykonawczym i stanowi oryginalne osiągnięcie artystyczne.

Odnosząc się do dzieła artystycznego i jego sztuki wykonawczego nie można pominąć ogromnego wkładu pianistów, Wojciecha Pyrcia i Tian Kun. Artyści z dużą finezją realizują partię fortepianu. Dźwięki są wysublimowane i doskonale towarzyszą Doktorantowi. W jednej z pieśni na skrzypcach towarzyszy wykonawcom Ludmiła Hładkaya.

Umiejętności artystyczne Doktoranta poparte są ogromną wiedzą zwartą w opisie tegoż dzieła.

Część opisowa

Istotą dla właściwego odbioru dzieła artystycznego Doktoranta stanowi jego opis w postaci rozprawy doktorskiej. Praca ta spełnia wymogi pracy naukowej. Całość zawarta jest na 147 stronach. Do dysertacji dołączone są kserokopie pieśni, które stanowią materiał dzieła artystycznego. Doktorant w sposób kompetentny i wnikliwy przedstawia tezy i metody badawcze wraz z innowacyjną wiedzą dotyczącą treści tej rozprawy. Opisane jest ich znaczenie w odniesieniu do przestrzeni owych badań zarówno w Chinach jak i w świecie. Praca składa się z streszczenia, wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia i bibliografii. Najbardziej rozbudowaną część pracy stanowi czwarty analityczny rozdział w którym Doktorant skupia się na materiale czternastu wybranych pieśni rosyjskich i chińskich kompozytorów.

We **wstępie** autor pracy przedstawia cel i znaczenie badań, definiuje jego tezy i podsumowuje Chińską i światową literaturę badanego przedmiotu. Omawia metodologię i innowacyjność tej pracy.

Pierwszy rozdział zatytułowany jest *Przegląd rozwoju rosyjskiej i chińskiej pieśni artystycznej*. Rozdział ten to ogólne i trafne podsumowanie rozwoju sztuki pieśniarskiej w Chinach i Rosji. Doktorant skrótowo przedstawia rozwój pieśni rosyjskiej a głównie skupia się na rozwoju pieśni chińskiej. Ten aspekt odnosi do tła historycznego i treści oraz materii muzycznej owych pieśni.

Rozdział drugi zatytułowany jest *Życie i twórczość reprezentatywnych kompozytorów rosyjskich i chińskich*. Przedstawione są tu życiorysy i twórczość czterech kompozytorów: Michaiła Glinki, Siergieja Rachmaninowa, Huang Zi i Zhao Jiping'a. To czterech reprezentacyjnych dla Doktoranta kompozytorzy, którym dedykował swoje dzieło artystyczne i jego opis. Każdy z czterech podrozdziałów, dedykowany kolejnemu kompozytorowi, zamyka tabelka z wybranymi i reprezentatywnymi dla Doktoranta pieśniami. Tutaj pojawiają się drobne nieścisłości. W tabelce listy analizowanych w niniejszej pracy pieśni pod nazwiskiem Rachmaninow pojawia się tytuł pieśni *Bzy*, dalej pod nazwiskiem Huang Zi *Pieśń o wiecznym żalu*, *Krocząc po śniegu* czy wreszcie pod nazwiskiem Zhao Jiping'a *Pożegnanie z Dong Da*, *Wieża Żółtego Żurawia*, *Trzy wariacje na temat Yangguan*. Tytuły te nie są w spisie dzieła artystycznego Doktoranta. Natomiast pieśń *Nostalgia* Huang Zi którą Doktorant prezentuje w swoim dziele artystycznym nie jest ujęta w tabelce.

Trzeci rozdział zatytułowany jest *Porównanie cech twórczych rosyjskich i chińskich pieśni artystycznych*. To rozdział w którym Doktorant dokonuje porównania owych twórczych cech chińskich i rosyjskich pieśni artystycznych pod względem doboru tematyki, technik kompozytorskich i materii w warstwie akompaniamentu. Bardzo interesujący jest podrozdział dotyczący indywidualnego piękna obu języków w liryce wokalne. Analizuje wymowę głosek, intonację i akcenty w śpiewie. Szczególnie zaciekała mnie tematyka podwójnej i potrójnej wymowy. Doktorant skrótowo opisuje sposób wymowy w odniesieniu do tego czym jest nagłos, śródgłos i na końcu wygłos. To zagadnienie dla cudzoziemca, który nie posługuje się językiem chińskim jest ważne i konieczne do zrozumienia.

Czwarty rozdział zatytułowany jest *Analiza reprezentatywnych dzieł rosyjskich i chińskich kompozytorów*. Owa analiza dokonana jest na przykładzie wybranego repertuaru pieśniarskiego czterech kompozytorów, dwóch kompozytorów rosyjskich: Michaiła Glinki, Siergieja Rachmaninowa i dwóch chińskich: Huang Zi i Zhao Jiping'a. Każda pieśń jest

opracowana pod kątem genezy jej powstania, struktury utworu i analizy muzycznej. Określone zostają walory estetyczne tych utworów, ich podobieństwa i różnice. Autor skupia się na stylu wykonawczym i interpretacji, która ma podkreślić ich unikalny i artystyczny charakter. Analiza struktury poszczególnych pieśni opracowana jest w czytelnych tabelkach. W rozdziale tym zamieszczone zostały przykłady nutowe które odpowiadają zagadnieniom opisanym w analizowanych pieśni.

W **zakończeniu** Doktorant zaznacza wkład swojej badawczej pracy w opisaną i analizowaną tematyce. Przedstawia podobieństwa i różnice na płaszczyźnie wielu aspektów np. w warstwie kompozytorskiej jak i wykonawczej. Opisuje drogę rozwoju tego gatunku, wpływ zachodnich technik kompozytorskich na pieśń chińska. Podkreśla bogactwo cech narodowych zawartych w tym gatunku w obu przestrzeniach kulturowych.

Autor tej dysertacji skupił się na złożoności, podobieństwach i różnicach w wybranych pieśniach z repertuaru Michaiła Glinki, Sergieje Rachmaninowa, Huang Zi i Zhao Jiping'a. Podkreśla kluczową rolę jaką stanowi ten gatunek w obu przestrzeniach kulturowych. Określa owy rozwój w aspekcie historycznym ale też społecznym. Doktorant podkreśla znaczenie tej dysertacji dla śpiewaków jak i teoretyków muzycznych.

Jak sam Doktorant wskazuje, praca ta wnosi istotny wkład w badania nad pieśnią rosyjską i chińską na przykładzie wybranych utworów. Dostarcza nowego spojrzenia na zagadnienia pod względem estetyki wykonawczej, stylu interpretacji i materii muzycznej. Stanowi cenne źródło wiedzy dla badaczy, jak i praktyków sztuki wokalne, umożliwiając głębsze zrozumienie oraz bardziej świadome wykonanie tych pieśni.

Praca doktorska Pana Wang Lei jest bardzo ciekawa, napisana z dogłębną znajomością przedmiotu badań.

Doktorant w swojej dociekliwości naukowej jest bardzo rzetelny a problematyka zawarta w niniejszej pracy została opracowana z dużą wnikliwością. Autor umiejętnie korzysta z bogatej bibliografii. Dokonana analiza procesu badawczego wpływa na rozwiązanie najważniejszych zagadnień rozprawy doktorskiej. Tytuł dysertacji jest tożsamy i spójny z treścią opisu a założony cel artystyczny został rzetelnie udokumentowany w sposób przejrzysty i czytelny.

Rozprawa doktorska spełnia wszelkie wymagania pod kątem merytorycznym jak i edytorским zgodnie ze standardami. Autor wykazał się dużą dociekliwością i zaangażowaniem zarówno w sferze badań, jak i przy formowaniu wniosków. Sposób ujęcia tematu, skrupulatność w sferze dokumentacji naukowej świadczą o wysokich walorach tej pracy i są godne pozytywnej oceny.

KONKLUZJA

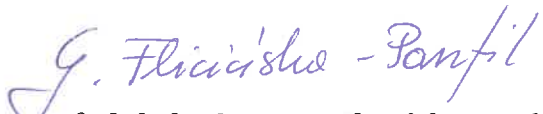
Pan **Wang Lei** poddał analizie wybrane chińskie i rosyjskie pieśni artystyczne. Ukazał ze-
tknięcie dwóch odrębnych światów, ich różnorodność i podobieństwa. Poszukiwania Dokto-
ranta dały podwaliny do stworzenia dzieła artystycznego, które charakteryzuje dojrzałość
wykonawcza, ekspresyjność i świadoma interpretacyjna. Dla polskiego odbiorcy pieśni
chińskie, tak pełne emocji i dramatyzmu są ważnym elementem ukazującym dość mało zna-
nego repertuaru.

Przedstawiony zapis dzieła artystycznego oraz jego opis stanowią ciekawy materiał zarów-
no w aspekcie wykonawczym i teoretycznym. Praca doktorską Pana Wang Lei składa się z
dwóch ściśle korelujących ze sobą części. Część artystyczną dopełnia część opisowa z jej
opisem również w kontekście badawczo-naukowym. Stanowi oryginalne osiągnięcie arty-
styczne, dowodzi ugruntowanej wiedzy teoretycznej i umiejętności do samodzielnego pro-
wadzenia działalności artystycznej w zakresie sztuki muzycznej.

Stwierdzam, że praca doktorska Pana **Wang Lei** poprzez swój twórczy i naukowy charakter
stanowi ciekawe i wszechstronne kompendium wiedzy na badany temat i wkład w rozwój
dyscypliny artystycznej sztuki muzyczne, jak również w dziedzinie sztuki.

**Rozprawę doktorską Pana Wang Lei oceniam jako odpowiadającą wymaga-
niam rozprawy doktorskiej zgodnie z art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.
Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).
Wnoszę o dopuszczenie Doktoranta do dalszego etapu postępowania w sprawie
nadania stopnia doktora.**

**W związku z powyższym wnoszę o przyjęcie przedstawionej pracy doktorskiej
Pana Wang Lei.**

prof. dr hab. Grażyna Flicińska-Panfil